

Міністерство освіти і науки України

Бердянський державний педагогічний університет

Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет»

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Рівненський державний гуманітарний університет

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція з міжнародною участю

«Навчання, виховання та розвиток у контексті життєвих перспектив особистості»

*з нагоди вшанування 90-річчя
Демиденка Василя Куріріяновича*

м. Бердянськ,
25 квітня 2019 р.

УДК [159.9+37.09](082)

Н 15 Навчання, виховання та розвиток у контексті життєвих перспектив особистості : Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю (м. Бердянськ, Україна, 25 квітня 2019 року) / За заг. ред. О.В. Горешької. – Бердянськ: БДПУ, 2019. – 355 с.

УДК [159.9+37.09](082)

За зміст публікацій і правильність цитування відповідальність несе автор.

У збірнику зібрані наукові тези, присвячені теоретичному та емпіричному дослідженню питань навчання, виховання та розвитку сучасної особистості в контексті її життєвих перспектив.

© Автори тез, 2019

© Бердянський державний педагогічний університет, 2019

Маліхіна Т.П., Мірленко О.Л. Вплив соціальної фрустрованості особистості на рівень сформованості мотиву влади у засуджених.....	320
Павленко Д.С. Психологічні особливості розвитку невротичних станів у викладачів закладів вищої освіти.....	325
Петренко А.П. Подолання інтернет-залежності засобами психопрофілактики та психокорекції.....	330
Сердюк Н.І. Критерії позитивного мислення в юнацькому віці.....	333
Стратулат І. В. Психологічні особливості прояву лідерств у здобувачів вищої освіти.....	336
Чеканська О.А. Становлення психологічної науки в контексті духовності особистості.....	340
Черезова І.О. Смысловиттєві орієнтації як суб'єктивна складова проектної ідеї життєдіяльності особистості.....	343
Чумак В.В. Психологічні аспекти безробіття в контексті життєвого шляху особистості.....	348
Шебанова В. І., Лодигівська Е. Самодетермінація як фактор трансформації внутрішньої картини життєдіяльності особистості з проблемною харчовою поведінкою.....	351

Сердюк Н.І.

*кандидат психологічних наук,
старший викладач кафедри психології
Бердянського державного педагогічного університету
м. Бердянськ, Україна
serdyuknani85@gmail.com*

КРИТЕРІЇ ПОЗИТИВНОГО МИСЛЕННЯ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Сучасна молодь є найбільш креативним і активним учасником змін, які відбуваються в соціумі, вона може швидко змінюватися й долати перешкоди, які виникають. Однак наскільки сприятливим буде цей процес, залежатиме від характеристики поведінки молодшої особистості та від гнучкого та адекватного реагування, передусім використання ресурсів позитивного мислення. Таке мислення передбачає створення людиною власної позитивної програми, орієнтованої на успіх, при врахуванні складної дійсності та адекватності її сприйняття.

Більшість дослідники розглядають позитивне мислення через позитивне ставлення індивіда до дійсності (Т. Гордєєва, Ф. Калошнін, М. Лапухіна, М. Мольц, Н. Під, О. В. Ромах та ін.) Деякі науковці розглядають його як таке, що сприяє фізичному і психічному здоров'ю індивіда (В. Бобринська, Ф. Калошнін, С. Симоненко). Більшість з них доводять, що основна його роль полягає в створенні умов для досягнення цілей самовдосконалення: гармонії ризик, злагоди з самим собою і оточенням, усунення поганих звичок, управління своїми емоціями, контроль над своїми потребами. Це підтверджує значущість позитивного мислення для психологічного благополуччя особистості та необхідність його розвитку. Отже, висока соціально-психологічна затребуваність означеної проблематики відносно особистостей юнацького віку й обумовила визначення критеріїв сформованості позитивного мислення в цьому віці.

Період юності тісно пов'язаний з навчальною діяльністю, яка часто сповнена негативними емоціями, тривожністю, стресом, сумнівами у правильності професійного вибору, дотриманням правил і зобов'язань,

подоланням перешкод під час вирішення завдань, а також особливостями співіснування в навчальній групі тощо. За таких обставин видно, що формування позитивного мислення є необхідністю задля гармонійного становлення молодої особистості. Воно запускає процес рефлексії, що дозволяє людині зважено приймає рішення, як в ситуаціях навчального характеру, так і при будь-яких життєвих обставинах [34]. Отже, формування досліджуваного мислення буде ефективним за умови відповідності ряду критеріїв, які наповнюють цей процес та визначають вектор розвитку.

Проаналізувавши погляди різних науковців щодо формування позитивного мислення та критеріїв, за якими цей процес відбувається, нашу увагу привернули твердження А. Гільман. Зокрема, до основних психологічних критеріїв сформованості позитивного мислення, вона віднесла: рефлексивність, емоційне відреагування, рівень задоволеності життям, позитивна мотивація, позитивна поведінка та саморегуляційні процеси. Зупинимося більш детально на кожному з них.

Рефлексивність займає одну із ключових позицій в процесі формування позитивного мислення. Поясненням цьому є те, що при негативному мисленні з'являються розумові автоматизми, які практично не усвідомлюються, та які беруть участь у породженні негативних емоційних переживань особистості. А позитивне мислення, навпаки, базується на свідомому рефлексивному аналізі власних думок, емоцій та поведінкових реакцій, що дозволяє результативно розв'язувати психотравмуючі питання.

Наступний критерій – емоційне відреагування. Під час прояву емоцій свідомість у людини звужується і концентрується на чомусь одному, стає заблокованою можливість отримати з «емоційного сплеску» корисну інформацію щодо навколишньої дійсності. Цим пояснюються труднощі в управлінні емоціями і складність відмовитися від вироблених стереотипів емоційного реагування. Взагалі при формуванні позитивного мислення враховується ментальна робота з емоційним станом особистості, її актуальними переживаннями.

Також великий вплив на процес формування позитивного мислення має рівень задоволеності життям, він визначається за такими категоріями індивідуального проживання особистості: робота, особисті

досягнення, здоров'я, спілкування з близькими людьми, підтримка (внутрішня і зовнішня – соціальна), оптимістичність, напруженість (фізичний і психологічний дискомфорт), самоконтроль, негативні емоції (настрій). Позитивне мислення дозволяє успішно рухатися у професійному становленні й отримувати задоволення від навчання, створити свій, індивідуальний спосіб життя, що дозволяє зберігати як фізіологічне, так і психічне здоров'я [9]. Тому результати щодо оцінки рівня задоволеності життям дозволяє зробити висновки щодо параметру позитивного мислення.

Під позитивною мотивацією, як критерієм зазначеного психологічного явища, вбачають прояв мотивації на досягнення успіху, інтересу та цілей в житті людини. Мотив досягнення успіхів розуміють як намагання людини досягнути успіхів у діяльності та спілкуванні, яке спрямоване на позитивне мислення особистості.

Позитивна поведінка та саморегуляційні процеси також виступають ключовими критеріями формування досліджуваного мислення. Позитивна поведінка орієнтована на соціальну активність, нахилість на надання допомоги тим, хто її потребує, вміння спільно з іншими працювати, відчувачи почуття соборності, тобто можна стверджувати, що з нею запускається процес позитивного мислення. Разом з тим, це дозволяє визначити регулятивні показники у формуванні позитивного мислення. До яких віднесено: високий рівень волевої саморегуляції, довільний контроль емоційних реакцій і станів, високий рівень нервово-психічної стійкості, стресостійкість, низький рівень тривожності, відхід від поведінкових стереотипів і стандартів, здатність протистояти негативним емоціям та адекватно реагувати на зміни середовища, поведінкові прояви особистості, здатність протистояти негативним емоціям та адекватно реагувати на зміни середовища, тип особистості.

Підсумовуючи викладений вище матеріал варто зазначити, що формування позитивного мислення в юнацькому віці, відповідно до запропонованих критеріїв, сприятиме гармонійному становленню та самосприйняттю особистості. Подальша робота буде націлена на розробку психокорекційної програми щодо розвитку позитивного

мислення, враховуючи зазначенні критерії формування цього виду мислення.

Література:

1. Гільман, Анна Юрївна. Психологічні умови формування санагенного мислення студентської молоді : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / Гільман Анна Юрївна ; Нац. ун-т "Остроз. акад.". – Острог, 2017. – 230 с.

2. Калошник В.Ф. Позитивне мислення як чинник професійного самовизначення молоді в умовах ППНЗ: Методичний посібник./ В. Ф. Калошник. – К., 2012. – 114 с.

3. Титаренко Т. М. Соціально-психологічні чинники постановки особистістю життєвих завдань / Т. М. Титаренко // Наукові студії із соціальної та політичної психології: зб. статей АПН України, Ін-т соціальної та політичної психології. – К. : Міленіум, 2009. – Вип. 23(26). – С. 97-105.

*Стратулат І. В.
здобувач І рівня вищої освіти
Бердянського державного
педагогічного університету
м. Бердянськ, Україна*

**ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ЛІНОЩІВ У
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

В умовах сучасного динамічного, глобалізованого соціуму постійно змінюються соціальні орієнтири, що спрямовують розвиток людства. За цих обставин особливо гостро постає проблема збереження особистісної цілісності та індивідуальності, що забезпечується мотиваційною сферою її особистості. На основі цього динамічного розвитку в індивіда може виникати бездіяльність через відсутність мотивації та погіршення